

0 2 cm

4 pav. Žygimanto Augusto 1563 m. LDK pusgrašis. A. Vutkinos nuotr.

Fig. 4. A 1563 GDL Sigismund II Augustus halfgroat.

ribos nenustatytos dėl ribotų tyrimų apimčių ir perkasimų gausumo.

Perkasoje 1, kuri tirta centrinėje skvero dalyje, būsimo paminklo vietoje, PR dalyje, 5–60 cm gylyje atidengtos *pamatų liekanos M1*, greičiausiai šioje vietoje anksčiau stovėjusios bažnyčios arba koplyčios dalis. Pamatai mūryti iš rausvos spalvos 27–30x13–14x7–7,5 cm dydžio plytų bei netašytų vidutinių bei stambių (45x42x37; 36x32x30; 51x48x35; 33x32x27 cm ir panašaus dydžio) akmenų. Tiriant takų vietose (perkasos 4 ir 7) atkasta daugiau šio statinio pamatų. Nustatyta, jog pastatas buvo stačiakampio formos, apie 4,5 m ilgio ir 3,5 m pločio, su maždaug 2x2 m dydžio apside (?), orientuotas ŠV–PR kryptimi (3 pav.). Perkasoje 2, tirtoje Š tako vietoje, 5–30 cm gylyje taip pat aptiktos pamatų, mūrytų iš netašytų lauko akmenų, liekanos M2 ir M3. Perkasoje 4, R tako vietoje, 70 cm gylyje atidengtas dar vienas pamatų fragmentas M5. Perkasoje 8, ŠR tako vietoje, 45 cm gylyje fiksuotas nedidelis pamato fragmentas M4. Pagal plytų matmenis aptiktus pamatus preliminariai galima priskirti XVI–XVIII a. pradžiai (išskyrus M5, kuris yra XVIII a. II pusės – XIX a. pradžios). Apie M1 galima pasakyti, kad tai buvo koplytėlės pamatai, o likusių pamatų paskirtis neišaiškinta, nes trūksta duomenų – pamatai matomi fragmentiškai, neaiški jų konfigūracija, plytų rišimo būdas, išlikusios architektūrinės bei konstrukcijų detalės.

Tyrimų metu iš viso surasti 82 radiniai, datuojami XVI–XX a. Didžiąją dalį sudaro statybinė bei buitinė keramika. Rastos 22 monetos, iš kurių verta paminėti 1563 m. Žygimanto Augusto LDK pusgrašį (4 pav.).

The Old Cemetery in Virbalis

In 2021, an excavation (8 trenches totalling 160 m^2) (Fig. 1) in Miesto Sodas Square in Virbalis (Vilkaviškis District, SW Lithuania) revealed 28 burials (Fig. 2) dating to the 17th century, masonry structures dating to the 16th – early 19th centuries, some of which should be understood as the chapel's remains (Fig. 3), and 82 16th–20th-century finds (Fig. 4).

Mantas Užgalis, Jurgis Sadauskas

Kapai Palangoje, Paliepgirių kelias 8A

2021 m. Palangoje, Paliepgirių kelio atkarpoje ties sklypu 8A, palei Palangos oro uosto PV teritoriją buvo naikinama elektros oro linija ir tiestas požeminis elektros kabelis. Darbų vykdytojui mechanizuotai užkasant elektros tinklų tranšėją, pastebėti padriki žmonių kaulai – kaukolės ir blauzdikaulio fragmentai. Apie radinius pranešta KPD Klaipėdos TP. Aptariama teritorija nepatenka į jokią saugomą teritoriją ir anksčiau archeologiškai netyrinėta. Siekiant nustatyti, ar šioje vietoje yra išlikusių nesuardytų palaidojimų, atlikti žvalgomieji tyrimai. Jų metu ištirta netaisyklingos formos 17,5m^2 ploto **perkasa 1** (1 pav.).

Nustatyta, jog tyrimų vietoje nuo paviršiaus iki maždaug 50 cm gylio susiformavęs juosvas smėlingas dirvožemis be radinių. Sluoksnis siejamas su natūraliais gamtos procesais arba XX a. žemės dirbimo darbais. 50 cm gylyje pasiektas

įžemis – gelsvas–rusvas rupus smėlis su žvyro priemaišomis. Jame išryškėjo 5 duobių kontūrai (2 pav.). Dviejose iš jų aptikti suaugusių 20, 30–39 m. žmonių palaikai (antropologinius tyrimus atliko dr. J. Kozakaitė).

Kapas 1 stipriai apardytas elektros kabelio tiesimo metu (3 pav.). Nustatytas palaidoto asmens dešiniojo blauzdikaulio diafizės periostitas. *Kapas 2* nesuardytas, be patologijų. Abu palaikai palaidoti be įkapių, kapų duobių užpilde radinių taip pat neaptikta. Elektros kabelio tranšėjoje aptikti pavieniai kaulai siejami su kapu 1 bei kitais galbūt suardytais kapais, nepatekusiais į perkasos plotą.

Radinių rasta tik elektros kabelio perkasime bei dviejose duobėse be žmonių palaikų. Duobėje 4 aptiktos stačiakampio profilio vinys preliminariai datuojamos XVIII–XIX a., duobėje 5 rasta šviesiai pilkšvo titnago nuoskala (4 pav.). 2021 m. žvalgomųjų tyrimų metu atidengti palaikai galbūt siejami su duobėje 4 aptiktomis vinimis bei preliminariai datuojami XVIII–XIX a. Šį laikotarpį iš dalies patvirtintų ir kapo 2 ^{14}C metodu datuotas žmogaus kaulas, kuris patenka į 1667–1905 m. laikotarpį (150±27) (FTMC-ME03-1).

1 pav. Palangos Paliepgirių kelio 8A sklypo 2021 m. žvalgomųjų tyrimų situacinis planas. J. Sadausko brėž.

Fig. 1. Situation plan of the 2021 field evaluation at Paliepgirių Road 8A, Palanga.

2 pav. Perkasos vaizdas iš viršaus, įžemyje išryškėjus 5 duobių kontūrams. J. Sadausko nuotr.

Fig. 2. The trench from above after the contours of the 5 pits became distinguishable in the sterile soil.

4 pav. Duobėje 5 aptikta titnago nuoskala. E. Rimkienės nuotr.

Fig. 4. The flint flake discovered in Pit 5.

0 2 cm

3 pav. Duobė 2 ir joje aptiktas suardytas kapas 1 iš PR. J. Sadausko nuotr.

Fig. 3. Pit 2 with disturbed Burial 1, as seen from the SE.

Remiantis 2021 m. tyrimų rezultatais, Palangoje, Paliepgirio kelio sklypo 8A aplinkoje aptiktas į jokią saugomą teritoriją nepatenkantis, preliminariai XVIII–XIX a. datuojamas senkapis ar kaimo kapinės.

The Burials at Paliepgirių Road 8A, Palanga

In 2021, a field evaluation was conducted at Paliepgirio Road 8A, Palanga, after scattered human bones: skull and tibia fragments, were noted during work there. A 17.5 m^2 trench was excavated at the find spot (Fig. 1), revealing the contours of 5 pits in the sterile soil (Fig. 2). The remains of 2 adults, 20 and 30–39 years old, dating to the 18th–19th centuries were discovered in two of them (Fig. 3). The finds included square nails and a single flint flake (Fig. 4).

Robertas Žukovskis

Kapai Vilniuje, M. K. Paco g. 3

2021 m. rugpjūčio–spalio mėnesiais Vilniuje, sklype M. K. Paco g. 3 trijų gyvenamųjų namų statybos ir požeminių komunikacijų tiesimo vietose APC atliko detaliuosius tyrimus ir žvalgymus. Sklypo reljefas nelygus, kalvų šlaitai žemėja Š ir P kryptimis, sklypo viduryje esančio keliuko link. Kalvos apaugusios lapuočiais medžiais ir menkaverčiais krūmais, aukščių skirtumas nuo žemiausio ir aukščiausio žemės paviršiaus taško siekia iki 11 m. V pusėje sklypas ribojasi su M. K. Paco gatve. Remiantis istoriniais Vilniaus m. planais ir piešiniais, iki XVIII–XIX a. teritorija nebuvo užstatyta.

Teritorija, kurioje vykdyti statybos darbai, apima 3747 m^2 plotą. 2017 m. G. Jonutis žvalgomųjų tyrimų metu šioje vietoje aptiko pavienių žmonių kaulų. Sklypo ŠR dalyje, korpuso C statybos vietoje atlikti detalieji tyrimai (1 pav.). Jų vieta suskirstyta į tris 14x7 m dydžio tyrimų plotus (1–3), orientuotus Š–P kryptimi, tarp jų paliekant 1 m pločio kontrolines juostas. Iš viso tirtas 320 m^2 plotas. Iki 0,5–1 m gylio mechanizuotai nukastas viršutinis sujauktas šakningas tamsiai pilkos, pilkos žemės ir smėlio sluoksnis su XX a. statybinėmis ir buitinėmis šiukšlėmis. Likusioje sklypo dalyje (korpusų A ir B pamatų kasimo, požeminių komunikacijų, priešgaisrinio vandens rezervuaro įrengimo vietose) 604 m^2 plote atlikti žvalgymai.

Ploto 1 ŠR kampe 1,1 m gylyje aptikti 3 griautiniai kapai (2 pav.), rasti 3 individų palaikai. Mirusieji palaidoti karstuose. Išlikusios medinių karstų liekanos, geležinių vinių fragmentai. Mirusieji palaidoti vienas greta kito, vienodame gylyje (H_{abs} 120,56–120,65 m), orientuoti ŠV–PR kryptimi, paguldyti ant nugaros, kojos ištiestos, rankos sulenktos ant juosmens.